

for kirkelige Spørgsmaal vedlige trindt omkring i Landet, og det er ogsaa min Erfaring, at i de forløbne 6 Aar har Interessen for kirkelig Lovgivning været stigende. Den har ogsaa været stigende overfor det Spørgsmaal, som blev berørt af den sidste ærede Taler, nemlig en Præstelønningslov. At faa en Præstelønningslov kan have sine Vanskeligheder, ikke mindst nu, da Finanserne ere daarligere stillede end før, thi uden Tilskud fra Finanserne tror jeg ikke, man faar en tilfredsstillende Præstelønningslov. Der tales saa meget om, at man kan faa en Præstelønningslov, der hjælper sig med de nuværende til Præsternes Lønning henlagte Midler, men jeg tror ikke paa, at det er tilstrækkeligt. Det kan have sine Vanskeligheder at faa en saadan Lov igennem, men vil man ud over disse Vanskeligheder, bør man sørge for at beholde Menighedsraadene; thi netop gennem disse vækkes Forstaaelsen af, at det er nødvendigt at komme til en Præstelønningslov. Der er antagelig i de 6 Aar, Menighedsraadene have bestaaet, kaldet ca. 400 Præster, ved hvis Kaldelse Menighedsraadene have været medvirkende. Det er et Tal, jeg tager paa Skøn, men jeg antager, at det er noget saadant. Det er min Overbevisning, at i disse 400 Tilfælde har Loven virket tilfredsstillende. Jeg tror, at Menighederne have været glade ved at have denne Indfyldelse. Nu er det naturligvis stærkt sagt, naar jeg siger i alle Tilfælde, men i langt de fleste af de 400 Tilfælde er jeg vis paa, at det mere eller mindre er gaaet op for Menighedsraadene, at en Præstelønningslov har sin Berettigelse, og at det kunde være ønskeligt at faa en saadan, og det er min Overbevisning, at hvis man beholder Menighedsraadene og navnlig faar dem fornyede gennem Valg, saa der kommer lidt frisk Blod ind i dem, vil Vejen mere end tidligere blive banet for en Præstelønningslov. Men slaar man Menighedsraadene ihjel eller lader dem dø, hvad der for mig kommer ud paa det samme, kan man lige saa godt sige, at Præstelønningsloven med det samme er udskudt og ikke har nogen Fremtid for sig. Det er min Overbevisning.

De kirkelige Frihedslove, som man ønsker, Love, som gaa i Retning af, at Statens Sammenblanding med Kirken mere og mere hæves, derunder ogsaa Spørgsmaalet om borgerligt Ægteskab, tror jeg ogsaa fremmes ved, at man opretholder Menighedsraadene; thi Forstaaelsen af Spørgsmaalene bliver stærkere og stærkere, netop

fordi Menighederne ere organiserede. Jeg ønsker jo netop ogsaa en Lov om borgerligt Ægteskab indført, men en Lov om tvungent borgerligt Ægteskab; thi det er Staten, der kræver, at alle, der indgaa kønslig Forbindelse og sætte Børn i Verden, skulde lade dette Forhold legalisere af Staten. Jeg ønsker Frihed ligesom det ærede Medlem fra Assens (Berntsen), men det skal være den kirkelige Side af Sagen, der skal være fri, ikke den borgerlige, den kan ikke være det, thi det kan Staten ikke være tjent med. Staten er nødt til at have det Punkt slaaet fast, men den kirkelige Side kan være fri; ville vi til Kirken, bliver det vor egen Sag, det bør Staten ikke blande sig i. Men ogsaa den Side af Sagen tror jeg ordner sig bedst, naar man beholder Menighedsraadene. Da vi sidst havde Spørgsmaalet borgerligt Ægteskab for, indkom der jo en hel Mængde Adresser — jeg husker det ikke nøje, men jeg tror med henved 100,000 Underskrifter — om at beholde den nuværende Tilstand, men de vare underskrevne baade af gamle og unge, jeg tror endogsaa helt ned til Konfirmationsalderen. Lige konfirmerede Drengene krævede bestemt, at de vilde giftes paa den gamle Maade. Jeg tror ikke, man skal lægge alt for stor Vægt paa saadanne Adresser. (Munterhed). Ja, det synes mærkeligt, at saa unge Mennesker have underskrevet, men det er i Virkeligheden ikke saa mærkeligt, for den kirkelige Myndighedsalder indtræder med Konfirmationen; naar de unge ere konfirmerede, ere de i kirkelig Forstand myndige og kunne derfor godt skrive under paa en saadan Adresse. Men jeg tror altsaa ikke, man skal tillægge disse Adresser for megen Betydning. Man skal se paa selve Sagen, og den finder efter min Overbevisning den bedste Ordning, naar man lader Staten faa sit og Kirken sit. Men naar Staten skal have sit paa dette Omraade, maa den kræve Tvang, det kan ikke være andet.

Men alt dette taler netop for, at Menighedsraadene fornyes. Først derigenom faa vi en fuldkommen forsvarlig Lovgivning. Jeg anbefaler derfor fremdeles, at man fastholder Folketingets Forslag, men kan godt tiltræde den Fremgangsmaade, som er anbefalet af den højtærede Minister, thi jeg tror ikke, Tiden strækker til til nogen anden Fremgangsmaade.

Borgbjerg: Maa jeg bede om Ordet?

Formanden: Er det for en kort Bemærkning.